

SLOVENŠČINA, 4. razred

UČNA TEMA: Pripovedna, vprašalna in vzklična poved

POTEK URE

1. Pri današnji uri bomo ponovili, katere tri vrste povedi poznamo.

Morda veste, katere?

O, seveda veste, le dobro morate pomisliti!

Katera tri ločila navadno zapišemo na koncu povedi?

Namig – pokukajte malo višje 😊

Pripovedne, vzklične in vprašalne povedi

Pripovedna poved pripoveduje, opisuje, pojasnjuje.

Na koncu pripovedne povedi napišemo piko.

Danes je lep sončen dan.

Vprašalna poved je poved, s katero kaj vprašamo.

Končuje se z vprašajem.

Ali bo danes sončen dan?

Vzklična poved je poved, ki jo izrečemo čustveno. Na koncu vzklične povedi napišemo klicaj.

O, kako lep sončen dan!

Pazimo, kako beremo posamezno vrsto povedi!

Rešimo naloge v delovnem zvezku.

9. Šolske počitnice

Ponovili bomo:

- 👉 kako tvorimo vprašalno, pripovedno in vzključno poved,
- 👉 zapisovanje končnih in nekončnih ločil.

1 Preberi besedilo.

V besedilu poišči in podčrtaj:

2 vprašalno poved,
nikalno poved,
vzključno poved.

Označi nikalne povedi.

- Jesenskim počitnicam pogovorno pravimo krompirjeve.
- Otroci nimajo krompirja.
- Nekoč so vsi otroci pomagali na njivi, v vinogradu.
- Otroci v tem času niso bili v šoli.
- Danes krompir pobirajo po večini že strojno.
- Danes otroci ne opravljajo več težkih kmečkih opravil.

Zakaj se jesenske počitnice imenujejo tudi krompirjeve počitnice? Drži, da je imeti počitnice dva meseca po začetku pouka svojevrsten krompir, a odgovor na vprašanje se skriva v preteklosti.

Že od začetka so bile poimenovane jesenske počitnice, vendar se je zanje v pogovornem jeziku uveljavil izraz krompirjeve, ki smo ga povzeli iz nemškega kulturnega okolja. Nekoč so bili otroci zaradi jesenskih kmečkih opravil opravičeni od pouka, prostim dnevom pa so rekli Kartoffelferien (die Kartoffel – krompir, die Ferien – počitnice), kot v pogovornem jeziku še vedno pravijo jesenskim počitnicam.

Včasih se je šolski koledar prilagajal kmečkim opravilom, pri katerih so aktivno in že od malih nog sodelovali tudi otroci. Njihova pomoč je prišla zelo prav, saj je bilo delo ročno. Krompir je bil pomembno živilo, saj si je družina z njim zagotovila dovolj hrane za preživetje zime. Danes otroci nimajo več tako pomembne vloge pri spravilu pridelkov. Kmetje ga večinoma spravljajo strojno.

Izraz krompirjeve počitnice še danes uporabljamo, čeprav ni povsem na mestu. Mnogi šolarji si želijo daljših krompirjevih počitnic. A za to bi morali imeti zares ... krompir!

Povzeto po: <https://www.delo.si/prosti-cas/potovanja/zakaj-se-pocitnice-imenujejo-po-poljscini.html>

Našel sem polnilec.
Res imam krompir!

Zanikaj naslednje povedi.

Mila med jesenskimi počitnicami počiva.

Svit gre med počitnicami k babici.

Brin se hoče med počitnicami naučiti rolkati.

4

Med počitnicami smo doma.

Julija ima med počitnicami ugasnjeno budilko.

Oglej si fotografije. Ob tednu otroka, ki se začne prvi ponedeljek v oktobru in traja 7 dni, pomislimo tudi na pravice otrok po svetu, ki nimajo srečnega otroštva. V zvezek za vsako fotografijo napiši povedi, kot zahtevajo ločila.

5

. ! ? ,

. ! ? ,

. ! ? ,

Vprašanje, kako čim koristneje preživeti počitnice, pa je očitno mučilo starše že pred več kot stoletjem. V šolskem letu 1899/1900 je učiteljica Marija Šerc za svoje učenke dekliške šole v Ljubljani napisala napotke. Preberi jih.

- a) Iz besedila izberi pet priporočil in jih zapiši učencem kot ukaz, kaj naj počnejo med počitnicami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- b) Za starše sestavi dva ukaza.

.....

.....

- c) Otroci ukazov ne marajo. S katerimi besedami bi lahko bolj prijazno povedal prvi ukaz?

.....

.....

Kako se spoji prijetno s koristnim v počitnicah

Otroci naj čim več časa preživijo v naravi, jo dobro opazujejo in se iz nje učijo.

Poleg branja knjig še posebej svetujem pisanje dnevnikov.

V dnevnik lahko otroci zapišejo vesele pa tudi žalostne prigode, sprehode, izlete.

Dnevnik naj shranijo, da jim bodo čez čas predstavljali lepo sliko iz mladostnih dni.

Pocitniški vsakdan naj bo napolnjen z različnimi igrami.

Otroci naj se čez dan tudi učijo igranja kakšnega glasbila.

Šolarji naj pomagajo drugim.

Še posebej naj pomagajo materam pri domačih opravilih.

Starši, še posebej matere, naj tudi med počitnicami z veseljem vzgajajo otroke.

Starši naj navdušujejo svoje otroke za vse lepo in dobro.

6

Preberi povedi in jih zaključi z ustreznim ločilom. Vprašalne povedi označi z *.

Otroško delo je bilo skozi vso zgodovino nekaj vsakdanjega

Beseda otrok ima v skoraj vseh slovanskih jezikih isti koren kot hlapec ali suženj

Nekoč otrok ni imel pravic do igre ljubezni čiste vode zdravnika izobraževanja

Ali je bil otrok brez vsake vrednosti

7

Namenili so mu nižja, hlapčevska opravila

Koliko otrok je svojo mladost pustilo v tovarnah rudnikih delavnicah ter kmetijah

Leta 1842 so zapisali zakon za zaščito avstrijskih dežel

Otroci so se lahko redno zaposlili po dopolnjenem 12. letu

Ali se je lahko zaposlil že 9-letnik

Da, če je prej tri leta hodil v šolo in če je odobrila krajevna oblast